

Î N C H E I E R E

30 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru, Mariana Pitic

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Petrachi Oleg,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Băncii Comerciale „Investprivatbank” Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare împotriva lui Petrachi Oleg cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională a lui Petrachi Oleg împotriva Băncii Comerciale „Investprivatbank” Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare și Societății cu Răspundere Limitată „Alincom” cu privire la declararea nulității contractelor și restituirea sumei restante conform contractului de credit,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Banca Comercială „Investprivatbank” Societate pe Acțiuni, în proces de lichidare, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 iunie 2015 și pronunțată o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii de bază și respingere a acțiunii reconvenționale ca fiind neîntemeiată,

c o n s t a t ă

La 29 mai 2014, BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Petrachi Oleg cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că prin contractul de credit nr. 73-PF(CB)-07 din 26 iulie 2007, BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, a acordat un credit lui Petrachi Oleg în sumă de 3 420 000 lei, cu scadența la data de 26 iulie 2014.

Indică BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare că pârâtul Petrachi Oleg a încălcat obligațiile contractuale prin nerambursarea creditului conform graficului specificat la anexa nr. 1 la contractul de credit și la 14 mai 2014 suma datoriilor calculate și neachitate constituia: creditul în sumă de 2 432 996,77 lei și dobânda pentru utilizarea creditului în sumă de 2 262 686,89 lei, în total suma de 4 695 683,66 lei.

Declară reclamanta că la 17 mai 2014, a expediat în adresa pârâtului notificarea nr. 07/155, prin care a solicitat achitarea integrală a datoriei până la data de 28 mai 2014, însă până în prezent dânsul nu și-a onorat obligațiile față de bancă.

Solicită BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare încasarea din contul lui Petrachi Oleg a datoriei în sumă de 4 695 683,66 lei și a taxei de stat.

La 12 decembrie 2014, Petrachi Oleg s-a adresat cu cerere de chemare în judecată reconvențională, concretizată ulterior, împotriva BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare și SRL „Alincom” cu privire la declararea nulității contractelor și restituirea sumei restante conform contractului de credit.

În motivarea acțiunii, a invocat că la data de 26 iulie 2007, între BC „Investprivatbank” SA, SRL „Alincom” și Petrachi Oleg, a fost încheiat contractul nr. 119 de participare prin cotă la construcția bunului imobil din complexul locativ „Alpina Village”, amplasat în mun. Chișinău, extravilan. Conform pct. 1.1 din contract, BC „Investprivatbank” SA acordă SRL „Alincom” un credit investițional pentru construcția complexului locativ, iar lui Petrachi Oleg îi acordă un credit ipotecar pentru participarea la construcția aceluiași bun imobil. Reclamantul urma să participe la finanțarea construcției bunului imobil din contul surselor proprii și/sau din contul creditului primit de la bancă în cadrul programului ipotecar „Casa Blanca”, iar executorul SRL „Alincom” urma să efectueze construcția imobilului și să organizeze darea lui în exploatare cu predarea ulterioară în proprietatea lui Petrachi Oleg.

Menționează Petrachi Oleg că în aceeași zi, între BC „Investprivatbank” SA și Petrachi Oleg a fost încheiat contractul de credit nr. 73-PF(CB)-07, care urma a fi utilizat numai pentru achitarea prețului casei individuale de locuit cu două nivele și subsol cu suprafața totală de 250,50 m.p. și terenului aferent construcției cu suprafața de 4800 m.p.

Susține reclamantul că și-a executat întocmai obligațiile prevăzute de contractul nr. 119 din 26 iulie 2007, și anume, a achitat SRL „Alincom” din contul creditului acordat de către bancă costul imobilului din complexul locativ în mărimea, termenul și modul prevăzut de contractul de participare prin cotă la construcția bunului imobil, împrumutul fiind integral transferat de către BC „Investprivatbank” SA la contul de decontare al SRL „Alincom”.

Indică Petrachi Oleg că la 28 iulie 2008, BC „Investprivatbank” SA, ÎM „Casa Blanca IPB Imobil Grup” și SRL „Alincom” au încheiat contractul de parteneriat nr. 3, obiectul căruia constituiau acțiunile comune ale părților contractante în scopul construirii și vânzării în cadrul programului „Casa Blanca” a complexului locativ „Alpina Village”. Prin semnarea acestui contract, BC „Investprivatbank” SA și-a asumat obligația și a garantat că banii investiți de către Petrachi Oleg vor fi destinați pentru procurarea bunului imobil cu transmiterea ulterioară a acestuia în proprietatea ultimului.

Declară reclamantul că în scopul garantării restituirii plăților aferente contractului de credit, a încheiat cu BC „Investprivatbank” SA la 26 iulie 2007 contractul de gaj asupra dreptului de creanță nr. 73-PF(CB)-07, conform căruia a fost pus în gaj băncii dreptul de creanță izvorât din contractul de participare prin cotă la construcția bunului imobil nr. 119. La rândul său, SRL „Alincom” nu și-a executat obligațiile prevăzute de contractul nr. 119 din 26 iulie 2007 și anume, nu a finisat construcția bunului imobil, nu

a organizat darea lui în exploatare și predarea în proprietatea lui Petrachi Oleg în termenul prevăzut de contract – 30 decembrie 2008.

Menționează Petrachi Oleg că inițial, SRL „Alincom” a încheiat la 29 mai 2006 cu BC „Investprivatbank” SA un contract de ipotecă, prin care a transmis în gaj ultimei întregul teren pe care urma a fi construit complexul locativ cu nr. cadastral 8039314011. Ulterior, conform scrisorii BC „Investprivatbank” SA din 08 iunie 2008 adresate OCT Chișinău, banca, fără înștiințarea lui Petrachi Oleg, a permis SRL „Alincom” să transmită în gaj BC „Victoriabank” SA terenul nominalizat, în acest sens între ultima și SRL „Alincom” fiind încheiat contractul de ipotecă din 26 iunie 2008. Astfel, BC „Investprivatbank” SA nu a întreprins nici o acțiune pentru a-i apăra drepturile și interesele lui Petrachi Oleg față de bunul imobil care urma a fi transmis în proprietate. Mai mult ca atât, pârâții nu l-au informat despre faptul că SRL „Alincom” urmează să transmită Complexul locativ „Alpina Village în gaj BC „Victoriabank” SA.

Mai indică Petrachi Oleg că în baza acordului privind executarea benevolă a dreptului de ipotecă din 18 septembrie 2009, încheiat între SRL „Alincom” și BC „Victoriabank” SA, la fel fără informarea reclamantului, băncii i-a fost transmis în posesie întregul complex locativ, inclusiv bunul imobil ce urma a transmis în proprietate lui Petrachi Oleg. Ulterior, prin contractul de vânzare-cumpărare din 12 noiembrie 2009, complexul locativ a fost înstrăinat de către SRL „Alincom” către SRL „Elita-5-Casa Magică”. La moment, potrivit informației din Registrul bunurilor imobile, proprietar al bunurilor în litigiu este BC „Victoriabank” SA.

Consideră reclamantul că având în vedere că contractul de credit nr. 73-PF(CB)-07 din 26 iulie 2007 a fost semnat doar în scopul executării contractului nr. 119 din aceeași dată, ultimul contract neproducând careva efecte juridice prin imposibilitatea obținerii dreptului de proprietate asupra bunului imobil de către Petrachi Oleg, rezultă conform art. 221 Cod civil că ambele contracte sunt nule. În consecință, urmează a fi declarat nul și contractul de gaj asupra dreptului de creanță nr. 73-PF(CB)-07 din 26 iulie 2007, toate trei contracte totodată contravenind ordinii publice și bunelor moravuri conform art. 220 alin. (2) Cod civil. Mai mult ca atât, potrivit art. 38⁵ alin. (1) lit. f) din Legea instituțiilor financiare nr. 550 din 21 iulie 1995 lichidatorul BC „Investprivatbank” SA urma în mod obligatoriu să aprobe și să autorizeze contractele menționate printr-o declarație oficială de recunoaștere, ceea ce însă nu a fost efectuat, fapt ce duce la nulitatea actelor juridice date.

Invocă Petrachi Oleg că dat fiind faptul că contractele nominalizate sunt nule, datoria restantă pe contractul de credit urmează a fi restituită băncii de către SRL „Alincom”, beneficiarul de facto al creditului.

Solicită declararea nulității contractului nr. 119 din 26 iulie 2007 de participare prin cotă la construcția bunului imobil, încheiat între BC „Investprivatbank” SA, SRL „Alincom” și Petrachi Oleg; declararea nulității contractului de credit nr. 73- PF(CB)-07 din 26 iulie 2007 încheiat între BC „Investprivatbank” SA și Petrachi Oleg; declararea nulității contractului de gaj asupra dreptului de creanță din 26 iulie 2007, încheiat între BC „Investprivatbank” SA și Petrachi Oleg și obligarea SRL „Alincom” de a restitui BC „Investprivatbank” SA suma restantă conform contractului de credit nr. 73- PF(CB)-07 din 26 iulie 2007 în mărime de 2 615 471, 5 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 iunie 2015, a fost respinsă integral acțiunea BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare ca fiind

neîntemeiată și admisă integral acțiunea reconvențională a lui Petrachi Oleg. Au fost declarate nule contractul nr. 119 din 26 iulie 2007 de participare prin cotă la construcția bunului imobil din complexul locativ „Alpina Village” amplasat în mun. Chișinău, extravilan, încheiat între BC „Investprivatbank” SA, SRL „Alincom” și Petrachi Oleg, contractul de credit nr. 73-PF(CB)-07 din 26 iulie 2007 încheiat între BC „Investprivatbank” SA și Petrachi Oleg și contractul de gaj asupra dreptului de creanță din 26 iulie 2007, încheiat între BC „Investprivatbank” SA și Petrachi Oleg. A fost obligată SRL „Alincom” să restituie BC „Investprivatbank” SA suma restantă conform contractului de credit nr. 73- PF(CB)-07 din 26 iulie 2007 în mărime de 2 615 471, 50 lei. Totodată, a fost încasată în mod solidar din contul BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare și SRL „Alincom” în beneficiul statului taxa de stat neachitată la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 50 000 lei.

Instanța de judecată a constatat că nerestituirea creditului de către Petrachi Oleg, contractat cu scopul de a finanța construcția casei de locuit, nu este imputabilă dânsului ci se datorează culpei BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare și SRL „Alincom”, care nu și-au onorat obligațiile contractuale. Totodată, instanța de fond a conchis că contractul de credit nr. 73-PF(CB)-07 din 26 iulie 2007 a fost încheiat doar cu scopul îndeplinirii contractului de participare prin cotă la construcția bunului imobil nr. 119 din 26 iulie 2007 și luând în considerație că ultimul contract nu produce efecte juridice față de Petrachi Oleg ca urmare a acțiunilor pârâților, contractele nominalizate, precum și contractul de gaj asupra dreptului de creanță din 26 iulie 2007 urmează a fi declarate nule în temeiul prevederilor art. 221 Cod civil.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2016, a fost admis apelul declarat de către BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, casată integral hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 22 iunie 2015 și pronunțată o hotărâre nouă de admitere parțială a acțiunii BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, cu încasarea din contul lui Petrachi Oleg în beneficiul BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare a datoriei în sumă de 4 695 683, 66 lei. Acțiunea reconvențională înaintată de către Petrachi Oleg a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Instanța de apel a conchis că BC „Investprivatbank” SA era îndreptățită de a solicita încasarea atât a soldului creditului ajuns la scadență ca urmare a neexecutării obligațiilor lui Petrache Oleg de rambursare a creditului, cât și a dobânzilor contractuale aferente calculate pentru perioada de până la scadența contractului – 13 mai 2014. Cu referire la acțiunea reconvențională, Curtea de Apel Chișinău a ajuns la concluzia că este neîntemeiată, deoarece actele juridice contestate nu sunt nule, la caz lipsind vreun temei legal pentru declararea nulității contractelor și respectiv, obligarea SRL „Alincom” de a rambursa creditul obținut de către Petrachi Oleg.

La 01 septembrie 2016, în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC, Petrachi Oleg a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 iulie 2016 cu menținerea hotărârii Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 22 iunie 2015.

În susținerea recursului, Petrachi Oleg a invocat că instanța de apel a concluzionat eronat că dânsul a beneficiat direct de banii acordați de către BC „Investprivatbank” SA în baza contractului de credit nr. 73-PF(CB)-07 din 26 iulie 2007, deoarece beneficiarul nemijlocit al sumelor de bani transferate a fost SRL „Alincom” și nu recurentul, ultimul nebeneficiind nici de suma creditului, precum și nici de bunul imobil ce urma a fi

transmis în proprietate. Prin urmare, Petrachi Oleg este exonerat de la răspundere conform contractului de credit.

Indică recurentul că și-a executat întocmai obligațiile prevăzute de contractul nr. 119 din 26 iulie 2007, și anume a achitat SRL „Alincom” costul bunului imobil în mărimea, termenul și modul prevăzut, toate mijloacele financiare fiind utilizate în exclusivitate pentru achitarea prețului bunului, împrumutul fiind integral transferat de BC „Investprivatbank” SA la contul de decontare al SRL „Alincom”. La rândul său, SRL „Alincom” nu și-a executat obligațiile asumate prin contractul nr. 119 și nu a finalizat construcția bunului imobil.

Menționează Petrachi Oleg că BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare a acționat cu rea-credință prin valorificarea garanției de rambursare a creditului, și anume prin acordarea posibilității SRL „Alincom” de ridicare a gajului, fără a-l informa pe recurentul-pârât și din acest considerent banca este lipsită de dreptul de a solicita încasarea sumelor rezultate din contractul de credit. Or, banii conform contractului de credit au fost transferați pe contul SRL „Alincom”, iar gajul (întregul complex locativ) a fost instituit în favoarea băncii, care a și efectuat acțiuni de dispoziție asupra respectivului gaj.

Consideră recurentul că acțiunea BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare este neîntemeiată, deoarece contractul de credit a fost încheiat doar cu scopul executării contractului de participare prin cotă la construcția bunului imobil, ultimul contract neproducând nici un efect juridic pentru dânsul.

Declară Petrachi Oleg că BC „Investprivatbank” SA nu este în drept de a solicita achitarea datoriei restante conform contractului de credit din 26 iulie 2007, calculată după data de 19 iunie 2009 – data retragerii licenței de desfășurare a activităților financiare a băncii de către BNM, deoarece de la data intrării în vigoare a hotărârii de retragere a licenței, banca este obligată să nu se angajeze în activități financiare.

La 19 octombrie 2016, în adresa intimărilor BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare și SRL „Alincom” a fost expediată copia recursului declarat de către Petrachi Oleg cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimații nu și-au valorificat dreptul de a depune referință la recursul declarat de către Petrachi Oleg.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Petrachi Oleg este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Petrachi Oleg nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut ca temei al admisibilității recursului argumentul recurentului Petrachi Oleg, precum că beneficiarul nemijlocit al sumelor de bani transferate de către BC „Investprivatbank” SA în baza contractului de credit nr. 73- PF(CB)-07 din 26 iulie 2007 a fost SRL „Alincom” și nu recurentul, deoarece BC „Investprivatbank” SA a acționat în strictă conformitate cu prevederile contractului de credit și anume, potrivit pct. 3.3 din contract, creditul se acordă prin virament la ordinul împrumutatului pe contul de decontare al acestuia, la caz Petrachi Oleg, deschis în BC „Investprivatbank” SA. În continuare, mijloacele bănești sunt expediate la destinație, în baza cererii împrumutatului, pe contul de decontare nr. 22511812380 al SRL „Alincom”, destinația plății fiind achitarea prețului conform contractului de participare prin cotă la construcția bunului imobil.

Nu poate fi reținut nici argumentul lui Petrachi Oleg precum că contractul de participare cu cotă la construcția bunului imobil nr. 119 din 26 iulie 2007 urmează a fi declarat nul, fiind unul fictiv și care nu produce efecte juridice, or, prevederile art. 221 alin. (1) Cod civil, invocate de către Petrachi Oleg ca temei de nulitate a contractului dat, nu sunt aplicate în speță, dat fiind faptul că în caz că SRL „Alincom” își onora obligația de dare în exploatare și predare a bunului imobil, recurentul obținea dreptul de proprietate asupra acestuia și respectiv, contractul avea să producă efecte juridice. Mai mult ca atât, neexecutarea obligațiilor de către SRL „Alincom” nu poate fi imputabilă BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare.

Neîntemeiat este și argumentul recurentului Petrachi Oleg precum că BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare a acționat cu rea-credință, și anume, a înstrăinat dreptul de creanță fără a informa debitorul gajist - Petrachi Oleg, deoarece bunurile imobile situate în mun. Chișinău, extravilan, au fost transmise benevol de către

SRL „Alincom” în posesia BC „Victoriabank” SA în baza contractului de ipotecă nr. 1406 din 26 iunie 2008, circumstanțele date nefiind imputabile BC „Investprivatbank” SA, în proces de lichidare, care nu a participat la încheierea contractului dat.

Nu poate fi reținut nici argumentul recurentului precum că intimata BC „Investprivatbank” SA nu este în drept de a solicita achitarea datoriei restante conform contractului de credit din 26 iulie 2007, calculată după data de 19 iunie 2009 – data retragerii licenței de desfășurare a activităților financiare a băncii de către BNM, or, termenul de scadență al contractului este 26 iulie 2014, dată până la care datoria restantă și dobânzile aferente urmează a fi achitate de către debitor.

Mai mult ca atât, potrivit art. 11 alin. (3) din Legea instituțiilor financiare nr. 550 din 21 iulie 1995, în procesul de lichidare banca rămâne subiectul prezentei legi, ca și în timpul deținerii licenței, în măsura în care este necesar pentru dobândirea și recuperarea activelor, conservarea și lichidarea patrimoniului, inclusiv pentru onorarea obligațiilor, și pentru luarea altor măsuri în vederea lichidării băncii.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din CPC are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar și nu temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării pricinii, asupra căroră instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Petrachi Oleg ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Petrachi Oleg se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic